

Eén gezamenlijke richting

Samenwerking, het codewo ord in Blonde d'Aquitaineland

Het Blonde d'Aquitaineras bouwt zijn succes op een compleet fokprogramma, waarin stamboek en KI samenwerken. Verleden, heden en toekomst met Lionel Giraudeau van het Blonde d'Aquitainestamboek en Hervé Jacob van KI-station Midatest.

Lionel Giraudeau: 'Ons selectieschema is goed, zeer compleet en heeft zijn deugdelijkheid bewezen'

Het Blonde d'Aquitaineras is het resultaat van een fusie in 1962 van drie lokale Blonderassen uit het zuidwesten van Frankrijk: de Garonnaise, de Quercy en het Blonderas van de Pyreneeën. Van trek-dier werd de Blonde via selectie gedurende veertig jaar veredeld tot een gespecialiseerd vleesveeras. Men vindt het ras terug in alle belangrijke vee-teeltstreken van moederland Frankrijk. Het jonge ras gaat er als enig gespecialiseerd vleesras nog jaarlijks op vooruit in aantal dieren. Momenteel telt de populatie 500.000 moederdieren op 25.000 bedrijven. Een kleine 80.000 dieren vormt de selectiekern. Door onder meer de vlotte kalvingen (95 procent), het uitstekend aanpassingsvermogen onder verschillende klimaatsomstandigheden, een goede groeisnelheid en een slachttrendement van 65 procent scoort het ras ook sterk wereldwijd.

'De opmars van de Blonde is het resultaat van een zeer compleet fokprogramma waarin stamboekverantwoordelijken en KI-technici hand in hand gaan', stellen Lionel Giraudeau en Hervé Jacob. Ir. Lionel Giraudeau (36) is sinds 1991 werkzaam bij Upra Blonde d'Aquitaine (stamboek) en is sinds 2000 directeur. De organisatie is samengesteld uit fokkers, veehouders, KI-gebruikers en vertegenwoordigers uit de vleesketen. Upra is verantwoordelijk voor de selectiedoelstellingen, het bijhouden van de stamboeken en voert de promotie van het ras. Hervé Jacob (49) is technisch directeur van de KI-coöperatie Midatest. Midatest creëert, produceert en verkoopt genetica van twaalf rundveerassen. Midatest produceert jaarlijks zo'n drie miljoen rietjes. Van hun portfolio 'vleesveerassen' is het Blonde d'Aquitaineras de nummer één. 'Het ras is te klein om in onverdeeldheid te mogen geraken', stelt Lionel Giraudeau. 'Wettelijk ziet het stamboek erop toe dat de kwaliteiten van het ras niet verloren gaan door de drang om "snel" geld te verdienen via de verkoop van enerzijds fokmateriaal of anderzijds sperma. Het is een gemeenschappelijke commissie Upra-Midatest die de selectie-

normen vastlegt, evalueert en bijstuurt waar nodig.' Hervé Jacob bevestigt de verbondenheid van beide organisaties: 'KI-deelname is bovendien heel belangrijk geweest in de snelle ontwikkeling van het Blonde d'Aquitaineras. Enige jaren terug was de deelname zelfs opgeklimmen tot veertig procent. Dit pleit natuurlijk in ons voordeel.'

Deugdelijkheid gewaarborgd

Het selectieschema (zie figuur 1 op pagina 8) in het Blonde d'Aquitaineras integreert op basis van genetische indexen en afstamming de nakomelingen uit natuurlijke dekdiens én uit geplande koppelingen. De nakomelingen uit natuurlijke dekdiens (Blonde Génétique) worden gehuisvest op het opfokstation van Upra te Casteljalous, die uit de geplande koppelingen (Midablond) worden gehuisvest op het individuele controlestation van Midatest te Soual. 'Een evenwichtige pro-

ductiefokwaarde voor wat betreft skeletontwikkeling en bespiering is het uitgangspunt voor beide instrumenten', stelt de directeur van Upra. 'De integratie van natuurlijke dekdiens en KI is het onbetwiste pluspunt voor de fokkers. Het zorgt niet alleen voor afzet van stierkalveren, maar draagt ook bij aan bloedverversing in de KI-stallen.' Technici van Upra en Midatest controleren voorafgaand aan de opfok elk kandidaat-stierkalf op de rasstandaard. Van de in totaal tweehonderd toegelaten stierkalveren per jaar gaan er uiteindelijk twaalf stieren op basis van de eigenprestatietoets naar het proefstierschema voor de zuivere fokkerij van Midatest. De overblijvers gaan in natuurlijke dekdiens via verkoop op de driemaandelijke veilingen. In het schema voor kruisingen op melkvee stromen er tweemaal zes stieren in bij Midatest. Na de proefstierinzet worden er voor controle op de fokkerijgeschiktheid 25 tot 30 vaarskalveren per

stier aangekocht die men laat afkalven op twee jaar ouderdom. Er worden in zuiver ras ook 30 tot 35 mannelijke nakomelingen per proefstier aangekocht voor controle op de vleesproductiegeschiktheid zowel levend als geslacht. In gebruikskruising worden er na een gunstige controle op het afkalfgemak 60 kruisingen (mannelijke en vrouwelijke) onderzocht voor eveneens een controle op de vleesproductiegeschiktheid. Het programma levert in zuiver ras jaarlijks zo'n twee à drie KI-stieren op voor de fokkerij en drie tot vier voor de vleesproductie. Gemiddeld twee à drie stieren uit het kruisingsschema worden goed bevonden voor de gebruikskruising. Het schema produceert op deze manier genetica voor de verschillende Franse productiesystemen in het ras (zie kader).

Met slechts 25 procent KI-deelname in 2003 en een bijna tot nul gereduceerde overheidssteun weegt het kostenplaatje van het schema voor de KI zwaar, zo weet Hervé Jacob te vertellen; zo'n 1,5 miljoen euro per jaar of omgerekend ongeveer acht euro per spermarietje. Hervé Jacob: 'Het gevoerde selectieprogramma is nog steeds zelfbedruipend dankzij een groeiende afzet buiten het oorspronkelijke fokgebied en de export. Naarmate de veestapels hier in de wieg van het ras groter worden, vermindert de penetratie van de KI. We trachten als tegenzet de KI-deelnemers aan ons te binden met een gunstige prijs en een geborgde kwaliteit. Verder speelt ook het brede KI-aanbod positief mee in de afzet. Er is voor elk wat wils.' Ook Giraudeau is zich goed bewust van de zware financiële dobber: 'Zonder overheidssteun wordt het voor ons heel lastig. Dan moeten we met Midatest naar een vereenvoudiging zoeken en keuzen maken om concurrerend te blijven met het buitenland, zoals Spanje en Nederland. We moeten ons wel blijven onderscheiden. Ons selectieschema is goed, zeer compleet en heeft zijn deugdelijkheid bewezen.'

Genenonderzoek via Qualvigène

De selectie-objectieven worden om de tien jaar herzien en geactualiseerd. 'De laatste twintig jaar hebben we vooral vooruitgang geboekt op skeletontwikkeling', legt Giraudeau uit. 'Naar de toekomst toe is een verhoging van de vleesproductie, in het bijzonder in de rug, en de melkproductie aan de orde. De melkproductie bedraagt zes tot zeven liter per dag en moet omhoog naar acht liter. Formaat en vlotte kal-

vingen wensen we te behouden, net als de groeicapaciteit die op 1,5 tot 1,6 kilogram per dag in een intensieve en op 1,1 kilogram in een extensieve bedrijfsvoering ligt.'

'Alhoewel de huidige, klassieke selectieschema's in het Blonde d'Aquitaineras nog wel een tijdje zullen doorgaan, wordt er hard gewerkt aan de integratie van het genenonderzoek onder meer via het programma Qualvigène', deelt Hervé Jacob mede. Qualvigène is een gezamenlijk onderzoeksprogramma van de overheid en de vleessector voor het Charolais-, Limousin- en Blonde d'Aquitaineras. Aansturing geschiedt vanuit het landbouwonderzoeksinstituut INRA. Het onderzoek is officieel van start sinds begin 2004. Het beoogt de samenstelling van een gegevensbank met de biochemische, fysische en degustatie-eigenschappen van het vlees van nakomelingen van proefstieren. Kortom, het gaat om de kwaliteit van het vlees, zoals kleur, malsheid, smaak en sappigheid. In een tijdspanne van drie jaar zullen zo'n 4000 stiertjes op eenzelfde leeftijd worden geslacht en het vlees tussen tussen de zesde en negende rib zal worden geanalyseerd. Jacob: 'De verzamelde gegevens zullen de basis vormen voor verder genenonderzoek. Door ons via genomics (DNA-

Vleesproductiesystemen in Blonde d'Aquitaine

In het Blonde d'Aquitaineras onderscheidt men verschillende vleesproductiesystemen:

- kalveren (veaux de boucherie/veaux sous la mère): 5 maanden, 150 kg karkas;
- broutards (mager): 6-7 maanden, 250-280 kg levend gewicht;
- jonge stieren (jeunes bovins): 15-18 maanden, 420 kg karkas;
- vaarzen (génisés): 30 maanden, 420 kg karkas;
- reformekoeien (vaches de réforme): ouderdom variabel, 500-550 kg karkas.

onderzoek, zie ook pagina 12-13, red.) te richten op de kwaliteitsaspecten van het vlees versterken we niet alleen de kwaliteit van ons selectieschema, maar ook de relatie van de productieteketen met de afzetstructuren.'

Guy Nantier

Figuur 1 – Het selectieschema in het Blonde d'Aquitaineras

